

Nørager Gedefarm.

Sidste år kontaktede jeg Ruud Derks som ejer Nørager Gedefarm, og spurgte om jeg måtte lave en artikel i bladet "Hjorteavlen" om ham og hans farm. Det blev et "nej tak" fra Ruud.

Nu er jeg ikke den type der giver op, så for et par måneder siden forsøgte jeg igen, og denne gang fik jeg et ja, Ruud mente dog det var bedst at vente til hans dyr havde fået kid, og så blev det sådan.

Hvorfor nu en Gedefarm? Jo fordi jeg synes det kunne være spændende, at indvie andre i denne anderledes form for dyrehold.

Da jeg ankom på Ruuds adresse et kvarter før aftalt tid, var den unge mand ved at indtage sin middagsmad. Han havde lavet en kande kaffe og jeg havde en hjemmebagt chokolade kage fra Brugsen i Arden med.

Ruud Derks, der er født i Holland, kom til Danmark sammen med sine forældre som 2 årig, i 1996.

Hans forældre havde nogle år forinden overtaget faderens fødehjem i Holland, men den var blevet for lille, så Danmark blev familiens nye hjemland, hvor de slog sig ned på en gård i Gettrup.

Familien de købte ejendommen af, havde et par dværg geder, så som 6 årig fik Ruud sin første ged, en dværg ged som gik overalt på gården i Gettrup.

Som 7 årig købte den unge mand en Numisk gimmer dværgged og en Boor buk. Gimmeren fik dog aldrig kid.

I 2005 byggede Ruuds far en ny stald, men Ruud vidste ikke at det var en gedestald. Ydermere vidste han heller ikke at det var en julegave til ham i julen 2005.

På et familiebesøg i Holland var han på besøg på en stor gedefarm, og som Ruud sagde til mig: "da døren blev åbnet var jeg solgt".

Der var 700 geder og de var de højest ydende malkegeder i Holland.

Da han var blevet konfirmeret ville han have Hollandske geder, og Ruuds mor skaffede kontakten. Han købte 15 geder i 2008.

For at tjene penge malkede han ved en gedebonde i Gettrup hver 2 weekend og transport midlet var en traktor, selv om det ikke helt var efter loven, aldersmæssigt.

Da han boede hos sine forældre i Gettrup, var hans besætning oppe på 100 geder, moderen malkede om morgenen og når Ruud fik fri fra skole tog han selv aften- og weekend malkningen.

Mælken blev solgt til faderen, og til gengæld fik han foder til gederne. Jeg klør dig på ryggen og du klør mig på ryggen princippet.

I 2013 var Ruud på sit sidste forløb på landbrugsskole, og da han sammen med sin klasse var på vej til Polen, for at besøge nogle landbrug, ringede mobilen i lommen. Det var direktøren for Nørager mejeri der var interesseret i 100 ton gedemælk årligt.

Ruud ville dog have en aftale på mindst 300 ton årligt og med mulighed for flere ton årligt.

Efter 5 måneder med at finde en ejendom, der var god nok til formålet, og med at finde de økonomiske midler, kom de første geder fra Holland d. 6. juni 2003.

Han startede med 320 geder, hvoraf de 50 var ungdyr og 15 bukke. De var blevet købt af Ruud 50 km. fra den Belgiske grænse og med en transporttid på 14 timer blev de fragtet til Danmark i 2 lastbiler, den ene bil i 2 lag og den anden i 3 lag.

Forinden havde han selv tegnet, og lavet indretningen på gården nær Nørager ved Hobro. Malkeanlægget var købt brugt i Tyskland, og sammen med en kammerat havde han afmonteret og fragtet det til Nørager på en weekend.

Prisen på de 320 geder var højere end prisen på ejendommen med tilhørende 2 ha. Gården var i øvrigt tidligere brugt som kalkunfarm, og derfor var bygningerne ideelle til geder.

Der er 3500 kvadratmeter stalde, hvoraf kun halvdelen bliver brugt i dag, men Ruuds håb er at få alle kvadratmeter fyldt op med geder.

I dag er der 225 malkegeder på gården, men deres mælkeydelse er højere end da han havde 275 geder som blev malket. Han har den højest ydende besætning pr. ged i Danmark.

De geder Ruud har nu er af racen Saanen krydset med engelske Taggen Burger.

Den høje mælkeydelse skyldtes at Ruud eksperimenterer meget med foderet. Han laver selv foderblandingen som består af græsensilage, kraftfoder, hø, lucerne og mineraler. Dyrene er ikke på rationer, men får alt det de kan spise. De spiser ca. 3.5 kilo tørstof dagligt som bliver skyllet ned med 10-20 liter vand. Tørstof og vand resulterer i 360 ton mælk årligt

til Nørager Mejeri. Han malker 2 gange dagligt, og det tager 2 timer morgen og 2 timer aften. Mælken bliver hentet hver 4. dag. Hver ged giver 4.5 l. mælk dagligt. Det højeste på en måned var 4.9 l. pr. ged.

Når en geds mælkeydelse er nede på 1.5 l. dagligt bliver den slagtet—på et godkendt slagtehus. Han sender 4-5 geder af sted månedligt.

Nørager Mejeri bruger hovedsageligt gedemælken til hvidost og det hele går faktisk til export.

Ud over mineraler køber han foderet hos lokale landmænd, og helst ”på roden”. En maskinstation ordner det meste, dog vil Ruud helst selv rive afgrøderne sammen da det er vigtigt der ikke kommer sand og jord med i foderet.

Hvis der kommer for meget sand eller jord i foderet kan det give gederne listeria, som bevirker at dyrets hjerne bliver lammet og dyret dør. Hvis de bliver behandlet hurtigt med penicillin, og Ruud krydser alle sine fingre, kan han være heldig at dyret overlever.

Han vil dog helst købe færdig ensilage, fordi han kan tage prøve af det for at se kvaliteten. Han overvejer dog majsensilage i fremtiden, selv om det kræver mere protein i foderblandingen. Ved at bruge majs kan han nøjes med høst en gang årligt, hvilket vil give besparelse til maskinstation.

Alle gederne er inde hele året, og malkegederne er delt i 2 lige store hold der går i hver deres boks og foderet bliver leveret med en lille maskine på en forhøjning mellem de 2 bokse.

Når gederne er omkring 7 måneder kommer de i en fold hvor der er 20 gimmer og 1 gedebuk. De er i løbetid hver 3 uge, og når de er drægtige går der 21 uger til fødslen. Straks efter fødslen kommer kiddene i en papkasse, en alm. flyttekasse, i et døgn. De får råmælkspulver det første døgn, nøjagtig 80 gram, det koster den nette sum af 800 kr. kiloet. Den nyfødte skal have råmælkspulveret inden for 6 timer, derefter får den mælkeerstatning de efterfølgende 8.5 uge. Når de er 1.5 uge bliver de afhornet, det sker ved at brænde hornene.

På gården er der i år 2.6 kid pr. fødsel. Rekordens er 5 overlevende kid.

Han har en dødelighed på 1.8 % inden for de første 2 måneder og fra 2 måneder og til 1 år er dødeligheden 2.5 %. Årsagen til dødsfald kan eks. være diarre eller indre fejl såsom hjertefejl. Hos de voksne er dødeligheden 3%. Gennemsnitlig levealder pr. malkeged er 4.5 år.

I stedet for at få fødsler dagligt har Ruud begrænset det til 2 gange årligt, feb./marts og sept/okt. På gården fødes der ca. 250 kid årligt. Begge gange begrænses fødslerne over en periode på ca. 14 dage, da der for Ruud også er natarbejde i disse perioder for at holde øje med fødslerne.

Her indskyder Ruud dog at det for det meste er ham der bestemmer tidspunktet for fødslerne, da der er ham der bestemmer hvornår bukken lukkes ind til gimmerne. Der var dog engang han havde en snedig ged der sprang over jerngitteret fra egen fold, over gitteret til de villige gimmere, og gjorde hvad der var vigtigt for buk og gimmer, for derefter at finde tilbage til egen fold. Ruud kunne ikke forstå at der var nyfødte kid uden et bukkebesøg, lige indtil han en morgen tog gedebukken på fersk gerning.

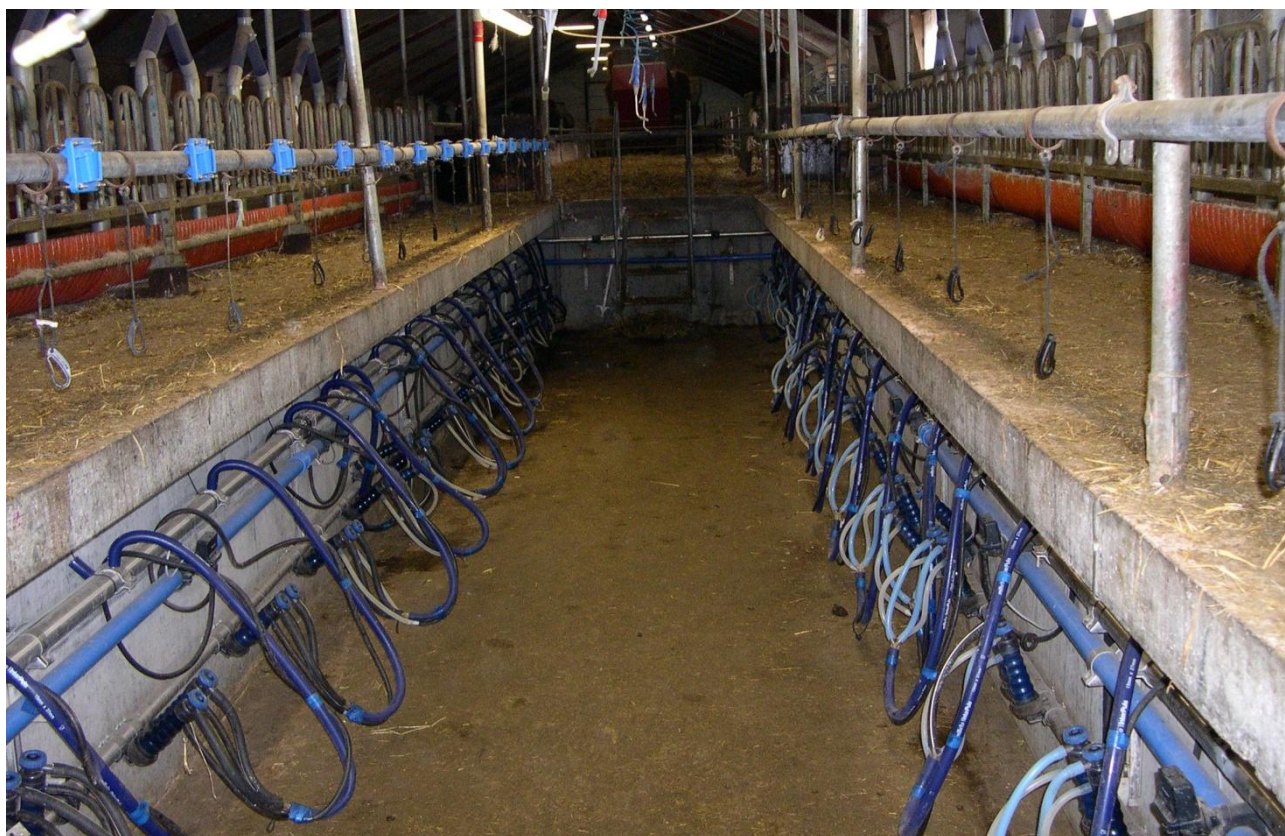

Ca. halvdelen af de fødte kid er logisk nok bukkekid, og af dem beholder han 40 i første omgang. De overskydende bliver solgt. Af de 40 er der kun omkring 20 der bliver til avlsbukke på ejendommen. Det bruger han de næste 400 dage til at vurdere ved at opserver fejl ved dyrene. Alle gimmerlam beholder han. De bukke han ikke selv beholder bliver slagtet, også på slagtehus, og videresolgt i hele kroppe til ikke etniske danskere, og jo mere de lugtede inden slagtning jo gladere er køber.

Hver anden måned laver Ruud kontrol, for at se hvad mælkeydelsen er pr. ged. Det foregår en lørdag, og tager som regel hele dagen.

Der bliver malket 36 geder af gangen og malkningen tager 3.5 minut pr. ged.

Ruud og hans familie spiser selv gedekød, det er fra ungdyr. Det meste bliver hakket til fars. En ged har ingen gul fedt, da geden selv bruger det overskydende fedt.

Ruud har lige købt nye avlsbukke i Holland, men loven siger at de skal være i karantæne i 15 måneder, så han må lige vente lidt inden han får dem til Nørager. Jeg skulle iøvrigt sige at de IKKE var billige, men der skal nyt blod til besætningen, det er meget vigtigt.

Til slut vil jeg sige mange tak til Ruud fordi jeg fik lov til at besøge ham, det har virkelig været spændende for mig, ligesom jeg håber det har været spændende for jer at læse alt hvad jeg har fået fortalt på 2 timer. Normalt har jeg lavet et skema med spørgsmål, så jeg ikke glemmer noget og det havde jeg også denne dag, men jeg nåede vist kun et par spørgsmål før Ruud tog over og svarede på alle de spørgsmål jeg havde, men som jeg ikke fik brug for, da alle svar kom inden jeg spurgte. Det har været en fantastisk dag for mig, jeg er blevet klogere på mange ting ang. geder, og samtidig har jeg mødt et fantastisk imødekommende menneske, som jeg gerne vil besøge igen, og da jeg spurgte om der var mulighed for det, var svaret ja.

Mvh. Frank Damborg.